

PRITARTA
Kauno miesto savivaldybės mero
2024 m. liepos 12 d.
potvarkiu Nr. M - 802

PATVIRTINTA
Kauno lopšelio-darželio „Pušynėlis“
direktoriaus
2024 m. liepos 17 d.
įsakymu Nr. V- 143

KAUNO LOPŠELIO-DARŽELIO „PUŠYNĖLIS“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Požiūris į vaiką, jo ugdymą(si). Mūsų požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si) atsispindi įstaigos filosofijoje, vertybėse bei ugdymo kokybės sampratoje. Vaikas – savo poreikių, interesų bei patirčių turinti asmenybė, gebanti autentiškai ugdytis ir kaupti patirtį dialoginėje sąveikoje su ugdytojais ir bendraamžiais saugioje aplinkoje. Ikimokyklinio ugdymo programa grindžiama *konstruktyvizmo* raidos teorija (J. Piaget). Vaikas aktyviai kuria savo žinias ir supratimą apie pasaulį per patirtį ir sąveiką su aplinka, kurioje turi pakankamai laisvės ir galimybių žaisti, tyrinėti ir mokytis natūraliu būdu. Vaiko ugdymuisi svarbu nestruktūruotas žaidimas. Programa taip pat grindžiama universalaus dizaino mokymuisi prieiga, laiduojančia kiekvieno vaiko skirtumų pripažinimą ir sėkmingą ugdymąsi, visavertę įtrauktį ugdymo(si) procese. Taikomi *Reggio Emilia* (Loris Malaguzzi) ugdymo sistemos elementai. Ugdymo sistema kuria į vaiką orientuotą ugdymo prieigą. Kuriami palankūs ugdymo(si) kontekstai žaidimui ir patirtiniam ugdymuisi. Aplinka – trečiasis ugdytojas. Vaikas perima/turi šimtą kalbų patirti, išreikšti, komunikuoti. Mokytojas yra vaiko ugdymosi situacijų moderatorius, stebintis vaiką bei fiksuojantis jo daromą pažangą ir pasiekimus. Bendradarbiavimas – kuriama bendruomenė tarp suaugusiųjų ir vaikų, grįsta susitarimų kultūra.

Ugdymą(si) grindžiančios vertybės. Vaikų ugdymasis grindžiamas požiūrio į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis:

Vaiko orumas – kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas.

Vaiko gerovė – vaiko gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka.

Saviraiškos laisvė – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas.

Lygiavertis dalyvavimas – lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas,

sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese ir pašalinant ugdymosi kliūtis.

Lygiateisiškumas ir teisingumas – vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi. Minimizuojamos atskirties ir diskriminavimo galimybės, atstovaujama vaikų teisėms lopšelyje-darželyje ir už jo ribų.

Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei – atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus.

Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas – pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymasis.

Kultūrinis tapatumas – pagarbos savo šalies kultūrai (gimtajai kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai) puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją ir pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

Vaikų poreikiai. Siekiant patenkinti įstaigą lankančių vaikų poreikius, teikiame visuminį vaikų ugdymą, atsižvelgiant į vaikų amžių, raidos ypatumus, gebėjimus, specialiuosius ugdymo(si) poreikius. Kuriami ugdymo(si) kontekstai, kurie praturtina pagrindinius, kiekvienam vaikui aktualius **poreikius:**

Žaidimo poreikis – turėti laisvę, pakankamai laiko, erdvės, žaidimo partnerių ir galimybę per bendrus žaidimus kurti vaikų kultūrą. Pripažįstama žaidimo, kaip savarankiškos vaikų veiklos, nelygstama vertė. Nuolat stebėdami ir tinkamoje situacijoje jautriai išitraukdami į žaidimus, suaugusieji padeda vaikams augintis žaidimo gebėjimus.

Saugumo poreikis – jaustis saugiam, gerbiamam, matomam, girdimam, tinkamai globojamam, sulaukti paramos ir pagalbos, kai jos reikia. Ugdant vaikus rūpinimąsi ne tik užtikrinti jų saugumą, bet ir juos pačius pagal jų galias įtraukti į rūpinimąsi savo bei kitų saugumu.

Draugysčių poreikis – jaustis priimamam, jausti bendrumą, lygiavertiškumą su kitais, kitų paramą, artimumą, turėti vieną ar keletą artimesnių draugų. Sukuriama ugdymo(si) aplinka, skatinti vaikus tyrinėti ir atrasti, kaip būti, gyventi ir veikti drauge.

Komunikavimo poreikis – dalintis su kitais emocijomis, mintimis, idėjomis žodžiu ir nežodinėmis priemonėmis (mimika, judesiu, piešiniu, muzikos kūrinium ir pan.). Vaikams sudaromos sąlygos išbandyti įvairias komunikavimo su vaikais ir suaugusiais priemones ir atrasti pagarbaus, veiksmingo bendravimo būdus;

Pažinimo džiaugsmo poreikis – smalsauti, tyrinėti, klausinėti, aiškinti(s), kurti ir išbandyti, džiaugiantis naujais atradimais ir gebėjimu pažinti. Taikydami ugdymo(si) procese įgytas patirtis

vaikai kuria ir perkuria savo teorijas apie pasaulį.

Kūrybinės saviraiškos poreikis – tyrinėti ir atrasti unikalias savo kūrybines galias per įvairias veiklas. Kuriamos ir spontaniškų ir kūrybingų veiklų galimybės, palankios atsiskleisti vaikų interesams, gabumams ir auginti savitą raiškos stilių.

Programa taip pat sukuria atliepti ir tenkinti *unikalius vaiko poreikius tarp jų ir specialiuosius ugdymosi poreikius*.

Tėvų (globėjų), bendruomenės poreikiai. Lopšelyje-darželyje didelis dėmesys skiriamas susitarimų kultūros diegimui, partnerystei plėtoti. Tai apima atvirą komunikaciją, aiškias taisykles ir tėvų dalyvavimą sprendimų priėmime. Tai abipusio bendradarbiavimo sistema, kurioje tėvai ir mokytojai dirba kartu, siekdami užtikrinti vaiko ugdymo(si) kokybę, kuria pasitikėjimo atmosferą, įsiklausymą bei atskleidžia tėvų poreikius. Išryškėja šie **tėvų poreikiai**: sėkmingos vaikų adaptacijos; nuolatinio grįžtamojo ryšio apie vaikų pasiekimus ir pažangą; vaikų buvimo ir ugdymosi lauke poreikis; tinkamai organizuoto vaikų poilsio laiko nemiegantiems vaikams; pozityvaus vaikų – tėvų – mokytojų bendravimo poreikis.

Įstaigos savitumas. Savitumui priskiriame išskirtinę įstaigos lauko aplinką – šalia Panemunės šilas, natūrali ekologiška aplinka, gamta. Turime išskirtinę galimybę pažinti gyvąją gamtą, kur vaikai gali tenkinti natūralius tyrinėjimų, stebėjimų, atradimų, žaidimų poreikius. Atsiranda galimybė vaikų ugdymo turinį praturtinti pažinimo metodu per žaismės kupinas veiklas lauke. Vaikai tokioje aplinkoje aktyvūs, žingeidūs, tyrinėjantys aplinką visais pojūčiais. Ugdymas(is) vyksta ne tik įstaigos vidaus ir lauko erdvėse, bet ir aplinkose už darželio ribų.

Mokytojų profesionalumas – svarbus kokybiško ikimokyklinio ugdymo veiksnys. Lopšelyje-darželyje dirba kompetentinga ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokytojų, meninio ugdymo mokytojų bei pagalbos vaikui specialistų (logopedo, psichologo, socialinio pedagogo) komanda, gebanti ugdyti šiuolaikinio vaiko galias, atsižvelgti ir atliepti individualius vaiko poreikius, iškylančius ugdymosi sunkumus, priimti vaiką tokį, koks jis yra, stebėti ir įvertinti vaiko pasiekimus bei jo daromą pažangą.

Darželyje įgyvendinama Tarptautiškumo strategija, kuria siekiame, kad darželis taptų modernia, demokratiška, pagarbą žmogui puoselėjančia mokykla. Tarptautinis bendradarbiavimas mokytojams, įstaigos vadovams ir bendruomenei suteikia išsamų supratimą apie ES vertybes, padeda geriau suprasti kitas kultūras ir skatina vaikų iš skirtingų etninių grupių sėkmingą įtrauktį į ugdymosi procesą.

Regiono ypatumai. Rajonas turi savitą istoriją, jame gyveno įvairiose srityse Lietuvai nusipelnę žmonės (žymūs botanikai, gydytojai, sportininkai, literatūros veikėjai ir pan.). Aktyvi Panemunės mikrorajono bendruomenė kuria įtraukiančias edukacines veiklas, skatinančias jungtis bei ugdančias

pamatines vaiko galias. Kadangi įstaiga turi unikalią, patrauklią lauko aplinką plėtojama partnerystė su Kauno ikimokyklinio ugdymo įstaigomis, pradinėmis mokyklomis, Panemunės biblioteka, kitomis Lietuvos ir Europos šalių ikimokyklinėmis ugdymo įstaigomis, turinčiomis panašią demografinę aplinką.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Programoje pateiktais **principais** grindžiamas visas programos turinys.

Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas. Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdieninė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalaikis, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoja sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si).

Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas. Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida.

Žaismės principas. Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla.

Sociokultūrinio kryptingumo principas. Ugdymas(is) grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei.

Integralumo principas. Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas.

Įtraukties principas. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę.

Kontekstualumo principas. Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atviruose artimiausios socialinės kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo.

Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas. Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus.

Lėto ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas. Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną čia ir dabar momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui.

Reflektyvaus ugdymo(si) principas. Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir

jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsversto autentiškas vaikų patirtis.

Šeimos ir mokyklos partnerystės principas. Lopšelis-darželis ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

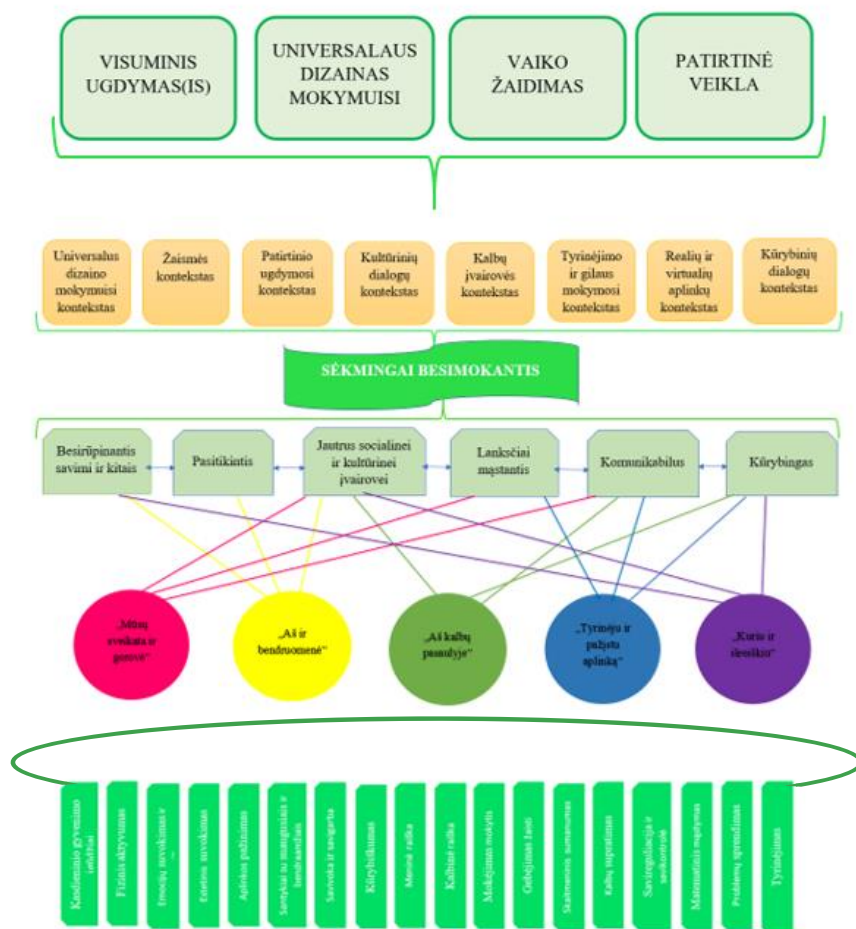
III. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų patirtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Ikimokyklinio ugdymo programos uždaviniai:

- **Atpažinti ir auginti** kiekvieno vaiko ugdymo poreikius, galias, kylandčius iš asmenybės raidos tarpsnio, individualių ir prigimtinių gebėjimų visumos;
- Organizuoti ugdymą, **derinant kryptingą mokytojo ir spontanišką vaiko** veiklą, taikant patirtinio, projektinio ugdymo strategijas, pripažįstant žaidimą kaip veiksmingiausią ugdymo(si) metodą;
- **Sustiprinti įtraukaus ugdymo organizavimo ir paramos vaikui procesus**, kuriant aplinkas, kurios skatintų ir palaikytų vaiko ugdymąsi ir mokymąsi;
- **Užtikrinti kiekvieno vaiko ūgties galias** bei daromą pažangą, sistemingai fiksuojant ir aptariant su tėvais (globėjais) ir kitais su vaiko ugdymu susijusiais ugdytojais;
- **Plėtoti** pagarba ir pasitikėjimu grįstą partnerystę su vaiko šeima, siekiant aukštesnės vaiko poreikius atliepančios ugdymo(si) kokybės.

Ugdymosi rezultatai. Programoje pateiktas ugdymo turinys, kuriame vaikų pasiekimai auginami per vaiko galias. Kiekvienoje pasiekimų ugdymo srityje pateikiamos 3 vaiko galios, kurios yra dominuojančios plėtojant vaikų pasiekimus aštuoniolikoje pasiekimų sričių.

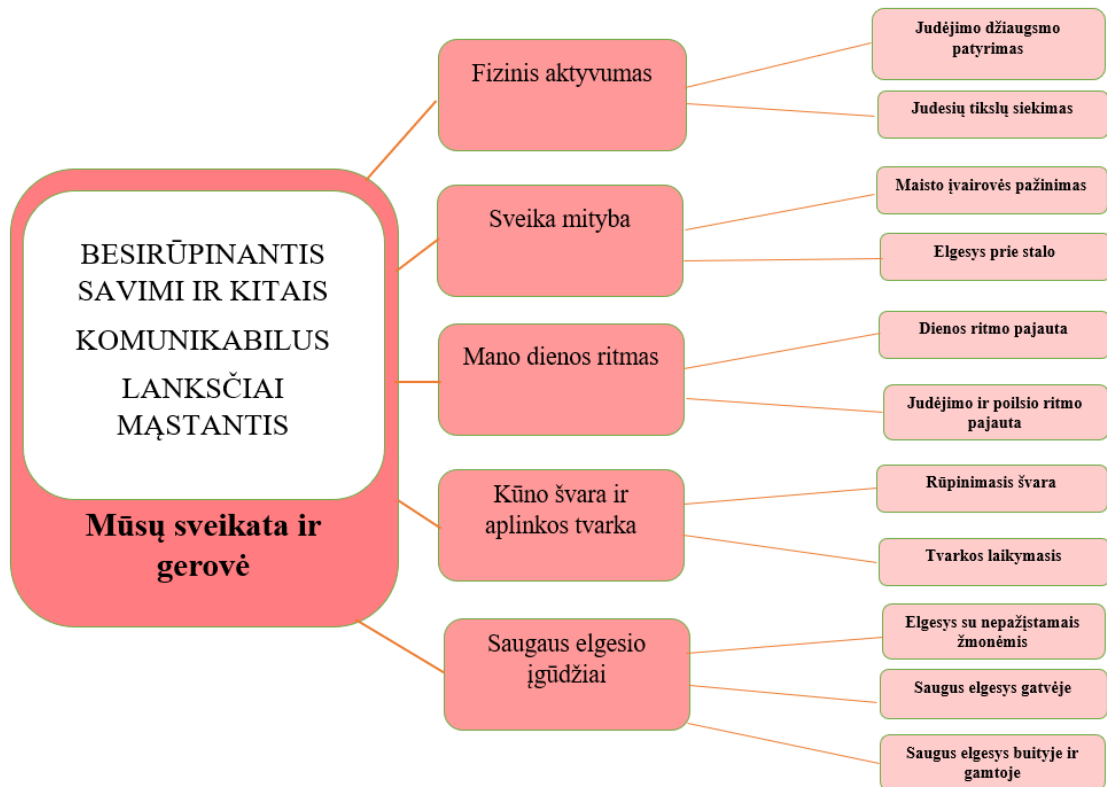
1 pav. Kauno lopšelio-darželio „Pušynėlis“ ikimokyklinio ugdymo programos konceptualus modelis

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Lopšelyje-darželyje „Pušynėlis“ ugdymo(si) turinio pagrindas yra visuminis ugdymasis, universalus dizaino mokymui(si), vaiko žaidimas, patirtinė veikla. Programos turinys sudarytas vaikams iki 3 m. ir vaikams 4-6 m. Ugdymo(si) turinio gairės yra orientuotos į pagrindinių vaiko **galių** – sėkmingai besiugdančio, komunikabilus, jautrus kultūrinei įvairovei, lanksčiai mąstančio, kūrybingo, pasitikinčio ir besirūpinančio savimi ir kitais – ir jas sudarančių pasiekimų plėtotę. Ugdymo(si) pasiekimų pagrindą sudaro vertybinės nuostatos ir esminiai gebėjimai, kuriuos vaikas turi įgyti iki šešerių metų.

Vertybinė nuostata - tai nuo gimimo iki šešerių metų kiekvienoje iš ugdymo(si) ir pasiekimų vertinimo sričių įgytas vaiko santykis su savimi, su kitais ir su aplinka išreiškiantis nusiteikimas, polinkis, požiūris.

Esminis gebėjimas – tai nuo gimimo iki šešerių metų kiekvienoje iš ugdymo(si) ir pasiekimų vertinimo sričių įgytas svarbiausias vaiko gebėjimas ką nors daryti, veikti, mąstyti.

2 pav. Ugdymo(si) turinio srities „Mūsų sveikata ir gerovė“ schema

BESIRŪPINANTIS SAVIMI IR KITAIS, KOMUNIKABILUS, LANKSČIAI MĄSTANTIS	
MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ	
PASIEKIMŲ SRITIES TURINIO ASPEKTAI	
Fizinis aktyvumas Vertybinė nuostata: noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminiai gebėjimai: tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gaudo ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienes veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Judėjimo džiaugsmo patyrimas Kalbinamas, žaidinamas vartosi, ropoja, sėdasi, prisitraukia, atsistoja, siekia daiktų, eina link jį kviečiančio suaugusiojo. Juda laisvoje erdvėje reaguodamas į aplinkinių reakcijas. Džiaugiasi veiklos, į kurią įsitraukęs vyksmu. Judesių tikslų siekimas Tikslingai siekia daikto, jį pačiumpa ir laiko saujoje. Savarankiškai atsistoja, stovi, atsitupia, pasilenkia, eina į priekį, į šoną ir	Judėjimo džiaugsmo patyrimas Dalyvauja aktyviose fizinėse veiklose lavindamas pagrindinius judesius; tyrinėdamas kaip juda kūnas ir atskiros jo dalys. Žaisdamas imitacinius ir judrius žaidimus improvizuoja, fantazuoja, judesiais perteikiant pasakų herojų charakterius, gyvūnų, kitų objektų ypatybes. Išlieka pozityviai nusiteikęs siekti numatyto tikslo nepaisant iškylančių sunkumų; įgyja pasitikėjimo savimi. Judesių tikslų siekimas Žaisdamas laisvai koordinuotai juda, orientuojasi erdvėje; kuo tiksliau atlieka veiksmus rankomis,

atgal. Pastovi ant vienos kojos (3-4 sekundes), skirtingu ritmu eina, apeina arba peržengia kliūtis, eina plačia linija. Derina akies ir rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius.	kojomis; išlaiko kūną statinėje būsenoje; vaikšto, stovi, sėdi taisyklingai. Atlieka judesius plaštaka ir pirštais bei ranka. Veiksmus su smulkiais daiktais atlieka vikriai, tiksliai ir kruopščiai.
Sveika mityba Vertybinių nuostata: domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminiai gebėjimai: esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Maisto įvairovės pažinimas Su sveikatai palankiu maistu susipažįsta ragaudamas, girdėdamas suaugusiųjų aiškinimus, žiūrinėdamas knygeles, korteles, piešinius. Kaupia atitinkamą žodyną matydamas estetiškai patiektą, jį skanaudamas ir nuolat girdėdamas vaisių, daržovių bei kitų maisto produktų pavadinimus. Elgesys prie stalo Siekia savarankiškai valgyti, gerti iš puodelio. Maistą ima pirštais ir šaukštu, geria savarankiškai. Pradedama tinkamai naudotis stalo įrankiais ir pasirenka su koku stalo įrankiu valgyti skirtingą maistą.	Maisto įvairovės pažinimas Aiškinasi, kodėl svarbu valgyti įvairų, sveikatai naudingą maistą, iš kur ir kaip jis atsiranda ant mūsų stalo. Išvardija, ko reikia valgyti daugiau, o ko mažiau, kad augtų sveikas. Tyrinėja sveiko maisto piramidę; dėlioja savo dienos meniu iš kortelių su sveiko maisto produktais; dėlioja mąstymo žemėlapius (sveika – nesveika). Elgesys prie stalo Suaugusiojo padedamas serviuoja stalą, stengiasi laikytis elgesio taisyklių: prieš valgį nusiplauti rankas, gerai sukramtyti maistą, padėkoti. Mokosi padengti kasdienį ir šventinį stalą, siekdamas estetinio išpūdzio.
Mano dienos ritmas Vertybinių nuostata: nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminiai gebėjimai: sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Dienos ritmo pajauta Kasdienių veiklų metu atpažįsta kūno siunčiamus signalus: gerą nuotaiką, žvalumą, energingumą, dėmesingumą arba nuovargį, mieguistumą, irzlumą, negalėjimą susikaupti. Mokosi suprasti paveikslėliais sudėliotą savo grupės dienotvarkę, stebėti ir pasitikrinti, kas šią dieną jau įvyko, kas dar įvyks. Judėjimo ir poilsio ritmo pajauta Tyrinėja savo judėjimo ir poilsio ritmą, paveikslėliais dėliodamas savo veiklų eilę ir	Dienos ritmo pajauta Sudėlioja savo dienos ritmą paveikslėliais, sudėlioja dienų su ypatingais įvykiais (švenčių, išvykų dienos), keičiančiais įprastą dienos eigą, dienos ritmą. Tyrinėja savo nuotaikos ir energijos kaitą per dieną, aptardamas kaitos priežastis. Padedamas mokytojo, susikuria ritualus prieš einant miegoti. Judėjimo ir poilsio ritmo pajauta Bando atpažinti ženklus, kurie rodo, kad jo kūnui reikia poilsio ar judėjimo. Išbando įvairius kūno

žymėdamas, ar tai buvo aktyvi, ar rami veikla.	aktyvumo būdus suprasdami jų naudą.
Kūno švara ir aplinkos tvarka Vertybinių nuostatų: domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminiai gebėjimai: pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Rūpinimasis švara Balsu, kūno kalba parodo, kad jam šlapia, nepatogu, nori į tualetą. Skatinamas, drąsinamas, padedamas bando atlikti pagrindinius asmeninės higienos veiksmus. Tvarkos laikymasis Suaugusiojo padedamas arba savarankiškai rūšiuoja daiktus, pažaidęs tvarko žaislus.	Rūpinimasis švara Pasakojimų, žaidimų, tyrinėjimų apie bakterijas ir virusus bei suaugusiojo pavyzdžio pagalba supranta, kodėl svarbu laikytis asmens higienos, pratinasi ir išmoksta jos laikytis. Tvarkos laikymasis Savarankiškai rengiasi. Rūpinasi savo asmeniniais ir bendrais daiktais grupėje. Įsitraukia. Ieško sprendimų, kaip aplinką paversti patogią, saugią, vietą. Moko rūšiuoti šiukšles.
Saugaus elgesio įgūdžiai Vertybinių nuostatų: domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminiai gebėjimai: rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Elgesys su nepažįstamais žmonėmis Mokosi suprasti, su kuriais žmonėmis ir kodėl bendrauti yra visada saugu (tėvai, globėjai, mokytojai). Saugus elgesys gatvėje Pažįsta šviesoforo spalvas, žino, ką jos reiškia. Pasako, kad kelią (gatvę) pereiti reikia kartu su suaugusiuoju. Kartuoja spontaniškai pasiektą rezultatą. Saugus elgesys buityje ir gamtoje Laikosi susitarimų ir saugiai elgiasi lauko aikštelės įrenginiuose. Drauge su suaugusiuoju mokosi saugiai žaisti, atsargiai elgtis su buities daiktais ir lauke.	Elgesys su nepažįstamais žmonėmis. Mokosi suprasti, kaip reikia elgtis, jei visai nepažįstamas žmogus kalbina, kviečia pasivaikščioti. Atpažįsta tinkamus ir netinkamus prisilietimus, mokosi pasakyti „ne“, pasitraukti iš nesaugių situacijų, pranešti apie tai suaugusiajam, kuriuo pasitiki. Saugus elgesys gatvėje Pakomentuoja kelias saugaus elgesio gatvėje taisykles, supranta, kodėl reikia jų laikytis. Paaiškina, kodėl žmonės, naudodami specialias saugumo priemones jaučiasi saugesni. Žino pagalbos telefono numerį. Saugus elgesys buityje ir gamtoje Paaiškina, kokių profesijų žmonės gali padėti ištikus nelaimėi. Pakomentuoja kelias saugaus elgesio gamtoje taisykles; apie daiktus, kurie yra pavojingi sveikatai ir saugumui, kas atsitinka, kai vaikai žaidžia su jais. Žaisdamas stengiasi saugoti save ir kitus. Savarankiškai ar priminus laikosi saugaus elgesio taisyklių grupėje, kieme, išvykose.
Ugdymo(si) kontekstai:	

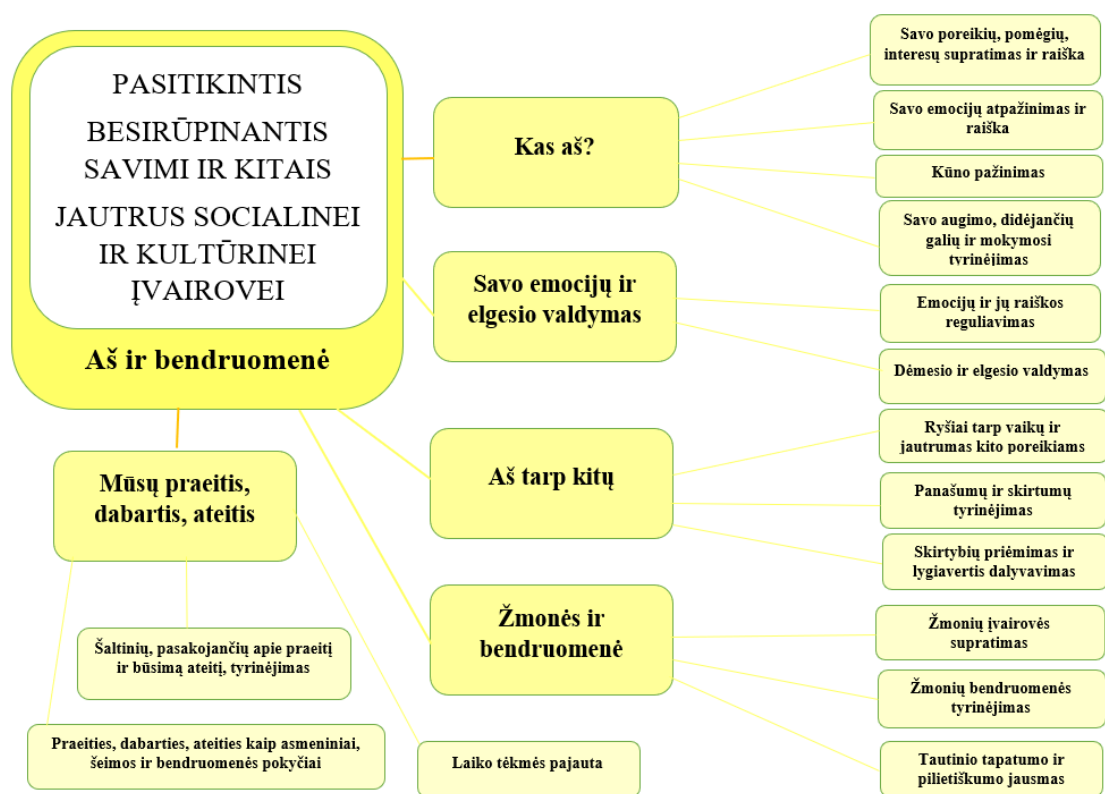
Judraus patirtinio ugdymo(si). Skatinamas kasdieninis vaikų judrumas. Kuriama ugdymo(si) aplinka leidžia patirti vaikams judėjimo džiaugsmą, yra įkvepianti, kelianti iššūkių, o kartu saugi bei patikima vieta žaisti ir mokytis. Judėjimo įvairovei padidinti naudojama natūrali gamtinė aplinka įstaigos kieme. Vaikų judėjimui išnaudojami netoli įstaigos esantis šilas. Dažnai ugdymasis vyksta lauke, miške.

Universalus dizaino mokymuisi. Sukuriamos sąlygos, kuriose visi vaikai, nepriklausomai nuo amžiaus, socialinių, kultūrinių, lingvistinių, sveikatos sutrikimų yra kviečiami, įtraukiami žaisti, atrasti, mokytis, išgyventi sėkmes ir nesėkmes, mylėti ir jaustis mylimais. Sukurta saugi aplinka sudaro galimybes pasitikėti suaugusiaisiais.

Žaismės. Palaikomas kasdienių veiklų žaismingumas – vaikams sudaromos galimybės įvairiais būdais tyrinėti, išbandyti, eksperimentuoti, dalintis savo potyriais. Mokytojas jautriai pastebi žaismę vaikams veikiant, ją atliepia, pratęsia, kokybiškai papildo ir įtraukia kitus vaikus.

Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos. Mokytojas paskatina, palaiko ir pats kuria kasdienį žaismingumą per fizines aplinkas, veikimo būdus, kalbėjimą, mąstymą. Pastebi žaismę vaikams veikiant, ją atliepia, pratęsia, kokybiškai papildo ir įtraukia kitus vaikus. Mokytojas modeliuoja ugdymo(si) aplinką, kurioje vaikai aktyvūs, judrūs be mokytojo vadovavimo. Mokytojas yra pats fiziškai aktyvus, įkvepia vaikus savo pavyzdžiu. Skatina vaikus aktyviai judėti, patirti judėjimo džiaugsmą, taip pat atsižvelgia į vaiko galias, padrąsindamas, palaipsniui jas įveikiant.

Ugdymo(si) būdai: judrūs improvizaciniai žaidimai, žaidimai su taisyklėmis, imitaciniai ir kūrybiniai žaidimai, vaikų jogos pratimai, žygiai, bėgimai, judumo dienos, sveikatinimo renginiai, akcijos, diskusijos, patirtinės edukacinės veiklos, kūrybinės dirbtuvės. (pvz. edukaciniai projektai partnerystėje su Visuomenės sveikatos biuro atstovais bei įvairių pagalbos tarnybų darbuotojais rengiant prevencines veiklas).

3 pav. Ugdymo(si) turinio sritis „Aš ir bendruomenė“ schema

PASITIKINTIS, BESIRŪPINANTIS SAVIMI IR KITAIS, JAUTRUS SOCIALINEI IR KULTŪRINEI ĮVAIROVEI	
AŠ IR BENDRUOMENĖ	
PASIEKIMŲ SRITIES TURINIO ASPEKTAI	
Kas aš?	
Vertybinių nuostata: pradeda pažinti ir suprasti save.	
Esminiai gebėjimai: vaikai plėtoja supratimą apie save kaip unikalų asmenį.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Savo poreikių, pomėgių, interesų supratimas ir raiška Mokosi parodyti poreikius valgyti, žaisti, miegoti veido mimika, garsais, gestais. Balsu, kūno kalba parodo, kad jam nepatogu. Kūno ženklais parodo, kad nori į tualetą. Supranta ir džiaugiasi savo galimybėmis judėti, atlikti veiksmus, kalbėti. Padedamas suaugusiojo nusiramina ir sutelkia dėmesį į problemą. Savo emocijų atpažinimas ir raiška Nusiramina prigludžiamas, kalbinamas, nešiojamas. Emocijas reiškia veido mimika, gestais, balsu, žodžiais, kūno poza. Emocinė reakcija parodo kas jam pavyko (nepavyko). Savo emocijas valdo suaugusiojo padedamas. Kūno pažinimas Pradeda jausti savo kūno buvimą. Atpažįsta save nuotraukose, veidrodyje, paprašytas parodo ar pavadina kelias kūno dalis. Liečia, juda, mėgdžioja, siekdamas įgyvendinti norą ar ketinimą. Savo augimo, didėjančių galių ir mokymosi tyrinėjimas Savo augimą pajaučia kasdienėse veiklose. Supranta didėjančias savo galimybes judėti, atlikti veiksmus, kalbėti.	Savo poreikių, pomėgių, interesų supratimas ir raiška Paklaustas pasako, parodo, ką nori veikti, išmokti. Įsitraukia į žaidimus, įvairias veiklas, kurios padeda patirti ir suprasti. Parodo savo poreikius, pomėgius, interesus įvairiais būdais. Stebi ir supranta savo veiksmų pasekmes. Nepasisėkus veiklos nemeta, o pradeda veikti iš naujo arba ją keičia. Savo emocijų atpažinimas ir raiška Pradeda valdyti savo emocijų raišką. Jausmus dažniau išreiškia mimika ir žodžiais, o ne veiksmais. Pats taiko įvairius nusiramimo, atsipalaidavimo būdus. Sprendžia ir atpažįsta problemas. Kūno pažinimas Pavaizduoja ar pasako kai kurias fizines savo kūno savybes. Supranta, kuo ypatingas kūnas, ką jis gali, ko negali. Tyrinėja ir mokosi pajusti savo asmeninės erdvės ribas, suprasti savo privatumą. Savo augimo, didėjančių galių ir mokymosi tyrinėjimas Tyrinėja, ką gali ir ko negali kūnas. Tyrinėja savo kūno augimą, žmogaus gyvenimo ciklą, samprotauja, kaip atrodys užaugęs.
Savo emocijų ir elgesio valdymas	
Vertybinių nuostata: domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.	
Esminiai gebėjimai: atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose. Emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Emocijų ir jų raiškos reguliavimas Gerai jaučiasi įprastoje saugioje aplinkoje.	Emocijų ir jų raiškos reguliavimas Pavadina emocijas, jas išreiškia mimika, balsu,

Pradedama valdyti savo emocijų raišką ir veiksmus. Veido išraiška, mimika, gestais, garsais reaguojama į artimiausioje aplinkoje esančius žmones ir daiktus. Dėmesio ir elgesio valdymas Trumpam sutelkia dėmesį į suaugusįjį, prie kurio yra prisirišęs. Pradedama valdyti savo dėmesį ir veiksmus reaguodamas į suaugusįjį. Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus.	judesiu, supranta, kad jos gali skirtis. Ieško tinkamų bendrų sprendimų kartu su kitais, siūlo sprendimo būdus kitiems, išbando sprendimo būdų alternatyvas. Dėmesio ir elgesio valdymas Žaisdamas ir atlikdamas geba sutelkti dėmesį ir pastangas, ištvėrę, slopinti impulsyvius veiksmus. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio. Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus, nusiteikęs savarankiškai ar drauge su kitais įveikti.
Aš tarp kitų Vertybinė nuostata: suvokia savo vietą tarp kitų žmonių. Esminiai gebėjimai: tyrinėja panašumus ir skirtumus, priima skirtynes, jautrūs kito poreikiams.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Ryšiai tarp vaikų ir jautrumas kito poreikiams Mokosi būti ir veikti šalia kitų. Domisi kitais vaikais. Emocijomis reaguojama į atliekamus veiksmus, veiklas. Ugdosi jautrumą kito poreikiams. Panašumų ir skirtumų tyrinėjimas Pajaučia juos supančių žmonių išvaizdos, aprangos, amžiaus panašumus ir skirtumus, jei jie ryškūs. Matydamas save veidrodyje, nuotraukose tyrinėja aš - ne aš ribas. Skirtybių priėmimas ir lygiavertis dalyvavimas Sekdamas grupės mokytojo elgesį mokosi gerbti, toleruoti kita kalba kalbantį, kitaip besielgiantį vaiką.	Ryšiai tarp vaikų ir jautrumas kito poreikiams Geba žaisti, atlikti bendrą veiklą poroje, kelių vaikų grupelėje. Inicijuoja bendrus žaidimus ar veiklas, tariasi. Stengiasi mandagiai bendrauti su vaikais, palaiko draugystę. Panašumų ir skirtumų tyrinėjimas Tyrinėja, kuo jis panašus ir kuo skiriasi nuo kitų. Pažįsta žmonių išvaizdos, aprangos, kalbų, maisto, kelionių, tradicinių menų, švenčių panašumus ir skirtumus. Skirtybių priėmimas ir lygiavertis dalyvavimas Mokosi suprasti, gerbti, toleruoti ir priimti kita kalba kalbantį, kitaip besielgiantį, mažiau gebantį vaiką.
Žmonės ir bendruomenė Vertybinė nuostata: vaikai jaučia savo šeimą kaip bendruomenę. Esminiai gebėjimai: vaikai atranda ir aiškinasi, kas sieja jų aplinkos žmonių bendruomenių narius.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Žmonių įvairovės supratimas Pajaučia juos supančių žmonių išvaizdos, aprangos, amžiaus panašumus ir skirtumus. Žmonių bendruomenės tyrinėjimas Natūraliai per užmegztus emocinius ryšius jaučia savo šeimą kaip bendruomenę. Tautinio tapatumo ir pilietiškumo jausmas Girdi gimtąją kalbą, ištraukia į mokytojo	Žmonių įvairovės supratimas Aiškinasi savo aplinkos žmonių, bendruomenių gyvenimo būdo panašumus ir skirtumus. Žmonių bendruomenės tyrinėjimas Aiškinasi savo aplinkos žmonių gyvenimo būdo panašumus ir skirtumus. Tautinio tapatumo ir pilietiškumo jausmas Domisi gimtąją kalbą, etnine kultūra, dalyvauja

organizuojamas tautosakos, tautodailės veiklas Dalyvauja tautinėse ir valstybinėse šventėse.	etnokultūrinuose, pilietiniuose renginiuose ir edukacinėse programose.
Mūsų praeitis, dabartis, ateitis	
Vertybinė nuostata: Supranta praeitį ir būsimą ateitį kaip asmeninį šeimos ir bendruomenės pokytį.	
Esminiai gebėjimai: Tyrinėja savo ir juos supančių žmonių gyvenimą čia ir dabar, netolimoje ir tolimoje praeityje, numatydami gyvenimo pokyčius ateityje.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Praeities, dabarties, ateities kaip asmeniniai, šeimos ir bendruomenės pokyčiai Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius. Laiko tėkmės bei asmeninių ir bendruomenės pokyčių per tam tikrą laiką supratimą plėtoja patirdami. Šaltinių, pasakojančių apie praeitį ir būsimą ateitį, tyrinėjimas Tyrinėja praeityje darytas nuotraukas, iliustruotas knygas, skaitmeninius informacijos šaltinius. Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taisyti, tobulina sprendimus. Laiko tėkmės pajauta Metų laiko tėkmę pajaučia sąsajoje su savo veikla ir gyvenimo ritmu. Laiko tėkmę geriau supranta, eksperimentuodamas, žaisdamas, stebėdamas. Pritaiko jau žinomus veikimo būdus. Nebijo bandyti, pasirenka iš kelių suaugusiojo pasiūlytų sprendimo būdų.	Praeities, dabarties, ateities kaip asmeniniai, šeimos ir bendruomenės pokyčiai Vartoja žodžius praeičiai, dabarčiai, ateičiai apibūdinti, nustato istorinių pasakojimų chronologinę seką. Plėtoja supratimą apie laiko tėkmę. Tyrinėja savo ir juos supančių žmonių gyvenimą <i>čia ir dabar</i>. Numato gyvenimo pokyčius praeityje ir ateityje. Šaltinių, pasakojančių apie praeitį ir būsimą ateitį, tyrinėjimas Aiškinasi, tyrinėja, diskutuoja, kas gali ką nors papasakoti apie praeitį, dabartį, ateitį. Spręsdamas problemą samprotauja, kas pavyko (nepavyko), ką galima daryti toliau ir kitaip. Laiko tėkmės pajauta Pradedą pavadinti paros dalis, savaitės dienas, pasako, ką veikė vakar, ką veikia šiandien, ką veiks rytoj. Remdamasis informacijos šaltiniais sužino apie praeitį, dabartį ir ateitį. Susidūręs su problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti kitais aspektais.
Ugdymosi kontekstai:	
Universalaus dizaino mokymuisi. Kuriama situacijų ir priemonių įvairovė, kad būtų pašalintos mokymosi kliūtys, kad kiekvienas vaikais atsivertų ir jaustųsi saugus.	
Žaismės. Palaikomi netikėti vaikų būdai suprasti, tyrinėti, improvizuoti.	
Kultūrinių dialogų ugdymosi kontekstai. Kuriama tokia aplinka, kurioje vaikas gali atskleisti ir kurti savo individualų tapatumą. Tyrinėjami ir dalyvaujant bendruomenės kultūrinuose renginiuose perima pagrindinių Lietuvos valstybinių švenčių tradicijas, jas pritaiko ir puoselėja artimiausioje aplinkoje.	
Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos. Ugdytinių įsitraukimą į veiklas skatina mokytojo jautrus ir pastovus emocinis ryšys su vaiku, bendravimas. Mokytojo pavyzdys užtikrina ir įkvepia suprasti ne tik savo bet ir kitų jausmus. Mokytojo ir šeimos partnerystė įgalina vaikų socialinių įgūdžių ugdymo(si) sėkmę.	
Ugdymo(si) būdai: edukacinės išvykos į muziejus, bendri kultūriniai renginiai, naratyviniai ir siužetiniai vaidmenų žaidimai, socialinių istorijų kūrimas, atradimų stotelės, žemėlapių kūrimas (pvz. tarptautiniai projektai skatinantys tarpkultūrinius dialogus).	

4 pav. Ugdymo(si) turinio srities „Aš kalbų pasaulyje“ schema

KOMUNIKABILUS, JAUTRUS SOCIALINEI IR KULTŪRINEI ĮVAIROVEI, KŪRYBINGAS	
AŠ KALBŲ PASAULYJE	
PASIEKIMŲ SRITIES TURINIO ASPEKTAI	
Žodinės ir nežodinės kalbos supratimas	
Vertybinių nuostatų: domisi žodiniiais ir nežodiniiais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą.	
Esminiai gebėjimai: klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Klausymas Klauso ir reaguoja į aplinkoje pasikartojančius garsus, judesius, vaizdus, suaugusiųjų ir vaikų kalbėjimą. Supranta 2–3 žodžių sakinius ir klausimus; po kelių pakartojimų įsidėmi paprastus naujus žodžius. Supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksnius ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, klausimus. Žodinės kalbos suvokimas Reaguoja į žodinį bendravimą, dalyvauja abipusėje sąveikoje. Supranta girdimus trumpus tekstus: įsitraukia į žaidimus,	Klausymas Išklauso ir reaguoja į tai, ką jam sako, aiškina suaugusysis ar vaikas įvairiose komunikacinėse situacijose. Klausosi įvairiai atliekamų skirtingo stiliaus ir turinio tekstų, atsimena kai kuriuos juose minimus įvykius. Klausosi ir supranta pajuokavimus. Pradedą suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę. Žodinės kalbos suvokimas Supranta ir reaguoja į tai, ką jam sako, aiškina suaugusysis ar vaikas įvairiose komunikacinėse situacijose; supranta ir reaguoja į klausimus, į

judesiais atliepia kūrinio tekstą. Supranta pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakydamas keletą žodžių. Nežodinės kalbos suvokimas Atpažįsta ir reaguoja į aplinkoje pasikartojančius garsus, ritmus, judesius, vaizdus. Girdi ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolinių paveikslėlių, ženklų prasmę. Rašytinės raiškos ir vaizdinės informacijos suvokimas Reaguoja į knygelių skaitymą, jas varto, emociškai reaguoja į pažįstamus žmonių, gyvūnų ar daiktų paveikslėlius. Knygelėse skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, sieja paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais.	kelis vienas paskui kitą sekančius prašymus; pradeda suprasti perkeltinę prasmę. Supranta sudėtinius kelių dėmenų sakinius, ilgesnių dialogų ar monologų turinį. Nežodinės kalbos suvokimas Supranta tą pačią mintį, idėją, jausmą, išreikštą skirtingais būdais. Atpažįsta, kokie atskiri raiškos būdai ir priemonės buvo panaudoti perteikiant jausmą, idėją ar mintį. Atpažįsta, kokie integruoti raiškos būdai ir priemonės buvo panaudoti perteikiant jausmą, idėją ar mintį. Rašytinės raiškos ir vaizdinės informacijos suvokimas Domisi rašytinės kalbos elementais, atpažįsta savo aplinkoje. Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles; skaitomą tekstą knygoje seka akimis ar pirštu iš kairės į dešinę, iš viršaus į apačią; pradeda skirti paprastos garsinės sandaros žodžius sudarančius garsus, skiemenis. Domisi įvairiais rašytiniais tekstais.
Kalbinė raiška Vertybinių nuostata: nusiteikęs kalbą ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. Esminiai gebėjimai: naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Kalbėjimas Kartoja naujus garsus, žodžius, ženklus, gestus, žaidžia garsais ir žodžiais. 2–3 žodžių vientisiniais sakiniais kalba apie tai, ką mato ir girdi, apie aplinkos objektus. Atidžiai stebi, aiškinasi, klausinėja. Bendravimas ir komunikacija Bando mėgdžioti kalbančiųjų lūpų mimiką, tariamus garsus ir skiemenis. Pokalbiuose ar žaidimuose dalyvauja komunikuodamas garsais, žodžiais, veiksmais. Inicijuoja pokalbius, atsako į paprastus klausimus; vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes.	Kalbėjimas Kalba, pasakoja, taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos garsų, vartoja gramatines žodžių formas. Deklamuoja trumpus eilėraščius, pabaigia ar atpasakoja trumpus kūrinius. Kuria, istorijas pagal paveikslėlių seką, paminėdamas įvykius, atpasakoja girdėtas istorijas, pritaiko girdėtų siužetų fragmentus žaidimų scenarijuose, komentuoja ir aptariaatliktą veiklą. Pasako, kaip veikė, mokėsi, ką darys toliau. Bendravimas ir komunikacija Kalba pats sau ir kitam, klausinėja laikydamasis elementarių kalbinio bendravimo normų. Papasakoja 2–3 įvykius iš žinomos istorijos, išlaikydama jų eiliškumą; geba atsakyti į klausimus apie jam skaitytą tekstą. Atsižvelgdamas į bendravimo tikslą ir situaciją,

Domisi animaciniais filmais vaikams, skatinamas kalba apie juos. Suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus. Išskiria didžiausią įspūdį palikusius pasakojimo epizodus, labiausiai patikusius veikėjus, jų veiklas. Rašytinė raiška Domisi rašymo priemonėmis, spontaniškai brauko lape. Stebi ir mėgdžioja rašančius suaugusiuosius: imituoja, brauko, keverzoja, piešia, palikdamas ženklus. Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas.	išsako savo patirtį, diskutuoja; vartoja mandagumo ir vaizdingus žodžius; klausinėja apie tai, ką išgirdo, matė, pajautė, sužinojo, sprendžia problemas; tinkamai pradeda, plėtoja, keičia ir baigia pokalbį. Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultatą. Rašytinė raiška Domisi galimybe rašyti, bando kopijuoti simbolius, juos pradeda naudoti įvairioje veikloje. Supranta rašymo tikslus, bando perteikti informaciją įvairiais būdais. Kuria savo ženklus ir simbolius; braižo ir aiškina paprastus planus, schemas. Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, spausdintinėmis raidėmis rašo kelis žodžius.
Kalbų įvairovės suvokimas ir kalbinės tapatybės formavimasis Vertybinių nuostatų: domisi pasakojimais apie kitas šalis, įvairių kultūrų ženklais, simboliais, kalbomis bei skirtinga kalbine raiška (bendrine kalba, tarmėmis). Esminiai gebėjimai: klausosi ir supranta kalbų įvairovę, formuojasi kalbinę tapatybę, mokosi atpažinti skirtingas kalbas, tarmes, pažinti įvairias kultūras. Siekdamas suprasti ir perduoti informaciją pasitelkia neverbalinę kalbą, mimikas, gestus, aplinkos objektus.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Kalbų įvairovės suvokimas Mato įvairių kultūrų ženklus, simbolius, girdi įvairias kalbas. Domisi knygelėmis, dainelėmis, eilėraštau, animaciniais filmukais bei klauso įrašų įvairiomis kalbomis. Tautinė ir pilietinė tapatybė Klauso suaugusiojo pasakojimų apie kitas šalis, kultūras, kalbas, jų atmainas. Girdi svečių, atstovaujančių kitoms kalboms ir kultūroms, kalbas jų vizitų metu. Kultūriniai ir kalbiniai kontekstai Žaidžia įvairiakalbius stalo žaidimus. Gyvai ar nuotoliu girdėdamas kitomis kalbomis kalbančius bendraamžius, suaugusius siekia suprasti ir perduoti informaciją neverbaline kalba, mimika, gestais, aplinkos objektais.	Kalbų įvairovės suvokimas Atpažįsta, kai kalbama ne gimtąja kalba, stengiasi suprasti kita kalba kalbančiųjų norus, pasiūlymus. Išklauso, supranta ir įsimena keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių. Tautinė ir pilietinė tapatybė Domisi skirtinga kalbine raiška. Žaidžia autentiškus kalbinius žaidimus. Gyvai ar jungdamasis į tinklus bendrauja su vaikais ar suaugusiaisiais, kalbančiais kitomis kalbomis. Kultūriniai ir kalbiniai kontekstai Žaidžia vaidmenų, naratyvinius, žodžių žaidimus, įsitraukia į kūrybines ir aktyvias veiklas, atlieka užduotis, žaidžia žaidimus savo ir kt. kalbomis, susipažįsta su jų rašytine raiška. Pasirenka tinkamiausią sprendimą, tariasi su kitais.
Ugdymosi kontekstai: Universalus dizaino mokymuisi. Bendrose ir individualiose kūrybinėse dirbtuvėse, projektinėse veiklose skatinama ir palaikoma žodinė ir nežodinė raiška. Žaismės. Žaidybinių situacijų, žadinančių prigimtinių vaikų smalsumą, kūrimas kalbų įvairovės	

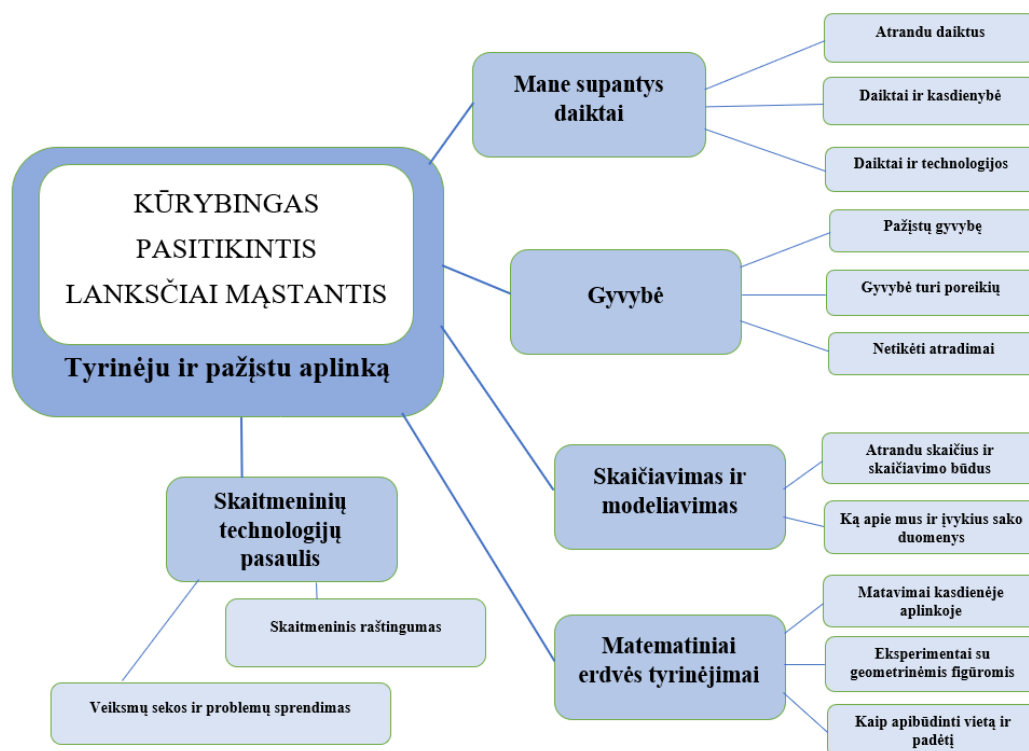
kontekste.

Kultūrinių dialogų. Sudaromos sąlygos vaikams mokytis skirtingų frazių ar žodžių įvairiomis kalbomis pasitelkiant tėvus, socialinius partnerius. Išbandomos skirtingos kultūrinės raiškos formos.

Kalbų įvairovės. Sudaromos palankios sąlygos skirtingiems vaikų komunikavimo būdams, įvairiai žodinei ir nežodinei raiškai, kalbų pažinimui, kasdienėms komunikacinėms situacijoms rasti. Vidaus aplinkose įrengiamos bibliotekėlės, ramybės erdvės, kuriose yra įprastų ir įgarsintų knygų.

Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos. Mokytojas palaiko vaikų kalbėjimą, kalbina vaikus užduodamas atvirus klausimus, inicijuoja pokalbius, stengiasi suprasti, dėmesingai bendrauti, įsilieti į pokalbį, stengtis papildyti, pratęsti vaikų mintis. Stengiasi išklaudyti, kontroliuoja kalbėjimo tempą. Gyvai pasakoja istorijas, sieja jas su vaizdine informacija. Pasakojimus pasitirpina tokiais jutiminiais pojūčiais kaip lytėjimas, ragavimas, uostymas. Kartu su vaikais aptaria dienos įvykius, rutinines veiklas. Ugdymo(si) aplinką turtinti raidėmis, žodžiais, simboliais.

Ugdymo(si) būdai: pasakojimų ir istorijų kūrimas, režisūriniai, siužetiniai vaidmeniniai, žodiniai žaidimai, knygelių vartymas, lėtas skaitymas, ženklų, simbolių kopijavimas, dėliojimas ant įvairių paviršių, garso įrašų klausymas, pasakų, istorijų iliustravimas, kūrybinai žaidimai. (pvz.: tarptautiniai projektai, skatinantys tarpkultūrinius dialogus, naratyviniai ir siužetiniai vaidmenų žaidimai, knygos savaitės, edukacijos bibliotekose).

5 pav. Ugdymo(si) turinio srities „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“ schema

KŪRYBINGAS, PASITIKINTIS, LANKSČIAI MAŠTANTIS	
TYRINĖJU IR PAŽĪSTU APLINKĄ	
PASIEKIMŲ SRITIES TURINIO ASPEKTAI	
Mane supantys daiktai	
Vertybinė nuostata: nori pažinti aplinkos daiktus, jų savybes ir paskirtį, jų išsidėstymą erdvėje.	
Esminiai gebėjimai: atras daiktų pasaulį visais jutimais, padedančiais suvokti daiktų spalvą, formą, kvapą, tekstūrą, garsą, skonį, laisvai rūšiuoti.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Atrandu daiktus Veido išraiška, mimika, gestais, garsais reaguoja į artimiausioje aplinkoje esančius daiktus, aplinką. Tyrinėja aplinkoje esančius įvairius daiktus griebdamas, liesdamas, mesdamas, kišdamas į burną, kramtydamas. Domisi judančiais, garsus skleidžiančiais ryškių spalvų daiktais. Daiktai ir kasdienybė Pažįsta ir pavadina kai kuriuos žmones, jų veiksmus, aplinkoje esančius daiktus, jų atvaizdus. Žino kai kurių daiktų paskirtį ir jais naudojami. Aktyviai domisi aplinkos objektais. Parodo patinkantį daiktą. Daiktai ir technologijos Stebi išmaniųjų žaislų judėjimą, siekia juos rankomis. Žaidžia išmaniaisiais žaislais be ekranų, paeiliui atlikdamas dviejų suprantamų veiksmų sekas. Žaisdamas patiria, kad daiktai turi požymius. Tyrinėdamas atranda, kad medžiagos iš kurių pagaminti daiktai yra skirtingos.	Atrandu daiktus Laisvai rūšiuoja pasirinktus daiktus, skirsto į kategorijas: pagal dydį, formą, spalvą, tekstūrą, pradeda rūšiuoti pagal du požymius. Bando suprasti, kaip daiktai susiję tarpusavyje, juos pažįsta stebėdamas, sugretindamas, palygindamas, grupuodamas nuo mažiausio iki didžiausio, komponuodamas, konstruodamas. Daiktai ir kasdienybė Apžiūrėdamas iš visų pusių, liesdamas atpažįsta daiktus pagal požymius: spalvą, tekstūrą, formą, kvapą, ieško daikto pagal žodinį apibūdinimą. Pradeda tikslingai planuoti, kaip panaudoti priemones ir medžiagas idėjai išreikšti. Daiktai ir technologijos Naudoja įvairias technologijas skaitmeniniam turiniui kurti. Dėlioja vaizdiniais, simboliais ar objektais pateiktas komandas, sudarydamas rišlią veiksmų seką. Padedamas įgyvendina kūrybinius sumanymus, laikosi pagrindinių bendravimo ir saugaus naudojimosi skaitmeniniais įrenginiais taisyklių. Kai domina tema, ieško galimybių sužinoti daugiau ir patenkinti savo smalsumą.
Gyvybė	
Vertybinė nuostata: nori pažinti gyvybės įvairovę ir suprasti, kad gyvybė turi poreikių.	
Esminiai gebėjimai: aktyviai tyrinėja gyvosios ir negyvosios gamtos įvairovę. Pagarbiai elgiasi su gyvybe ir aplinka. Aiškinasi, stebi organizmų poreikius ir jų svarbą.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Pažįstu gyvybę Atkreipia dėmesį į artimiausioje aplinkoje esančius gyvosios gamtos objektus. Pažįsta ir pavadina kai kuriuos žmones, gyvūnus, augalus, jų atvaizdus ir veiksmus. Parodo	Pažįstu gyvybę Atpažįsta gyvūnus, augalus, grybus, nusako aiškiai pastebimus jų požymius. Atpažįsta ir pavadina ne tik vietinius, bet ir tolimųjų kraštų augalus ir gyvūnus, samprotauja apie jų

patinkantį augalą, gyvūną ir pradeda tiksliai juos pavadinti. Gyvybė turi poreikių Stebi, tyrinėja organizmų poreikius, aiškinasi kuo jie svarbūs ir reikalingi organizmams. Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas. Netikėti atradimai Stebi, tyrinėja, pajunta tekstūrų skirtumus augalų įvairovėje. Tyrinėja, stebi vandenį ir jo būvį ir aiškinasi kuo jis naudingas gyvybei.	gyvenimo būdą. Stebėdamas ar prižiūrėdamas augalus ar gyvūnus, komentuoja jų pokyčius. Gyvybė turi poreikių Rodo pagarbą gyvėjai aplinkai ir gamtai. Stengiasi prisiimti atsakomybę už jos išsaugojimą. Supranta vykstančius pokyčius skirtingais metų laikais, juos sieja su augalų ir gyvūnų gyvenimu. Stebi savo veiklos procesą, išbandydamas veikimo būdus kol pasiekia tikslą. Netikėti atradimai Ižvelgia gyvūnų ir augalų panašumus ir skirtumus, juos grupuoja, pasakoja kuo minta, kur auga augalai, grybai, kokių sąlygų jiems reikia. Ižvelgia, kaip keičiasi kai kurių gyvūnų ir augalų gyvenimas skirtingais metų laikais.
Skaičiavimas ir modeliavimas Vertybinių nuostata: nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai: atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Atrandu skaičius ir skaičiavimo būdus Atranda, kad „vienetą“ galima susieti su vienu daiktu. Supranta, kad žodžiai „vienas“, „du“, „trys“ siejami su atitinkamu daiktų skaičiumi. Lygina grupes „vienas ir „daug“. Nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3 ir paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. Ką apie mus ir įvykius sako duomenys Pradeda nuspėjamai reaguoti į įprastus įvykius, kurių baigtį galima iš anksto numatyti. Žaisdamas su medžiagomis ar objektais, kurie susiję su priežastimi ir pasekmėmis, suvokia, kad įvykis pastovus.	Atrandu skaičius ir skaičiavimo būdus Nuosekliai įvardija skaičius iki 5, atpažįsta skaitmenis ir bando juos parašyti; Skaičiuoja daiktus, kiekį susieja su skaičiumi. Atranka vienodo ilgio, aukščio, pločio, tūrio daiktus. Dažniausiai taiko tiesioginį palyginimą. Dydžių skirtumams apibūdinti pradeda vartoti palyginamuosius žodžius. Ką apie mus ir įvykius sako duomenys Supranta, kad informacija gaunama surinkus duomenis, vykdant stebėjimą ar apklausą. Nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 9, juos parašo skaitmenimis. Apskaičiuodamas kiekius, juos palygindamas pasirenka ir taiko kelis skirtingus skaičiavimo būdus. Jaučia ryšį tarp skaičių pavadinimų, skaitmenų ir jų padėties skaičių sekoje nuo 0 iki mažiausiai 10. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus 7-ių ribose.
Matematiniai erdvės tyrinėjimai Vertybinių nuostata: domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminiai gebėjimai: aktyviai tyrinėja save, socialinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	
Ugdymo(si) gairės	

Iki 3 m.	4-6 m.
Matavimai kasdieninėje aplinkoje Lygina vienu išmatuojamu dydžiu besiskiriančius daiktus: palygina ilgiu daiktus suartindamas, mases – pakilnodamas, aukštas – žemas: sugretindamas, sunkus – lengvas: sverdamas, pilnas – tuščias: matuodamas tūrį. Siekia išgauti tą patį rezultatą. Eksperimentai su geometrinėmis figūromis Trumpam ištraukia į sudominusią ar savo numatytą veiklą. Atranda, kad figūromis ir objektais erdvėje galima manipuliuoti: apversti, pastumti, pasukti. Supranta, kai apie daiktą sakoma: „toks pat“, „panašus“, „skiriasi“, „kitoks“. Kaip apibūdinti vietą ir padėtį Seka judančius objektus. Supranta bent keturis žodžius, kuriais mokytojas apibūdina paties vaiko ar objekto judėjimą erdvėje (pvz., įeiti (išeiti), pažiūrėti į viršų (žemyn), įdėti (išimti). Stebi, kaip panašioje situacijoje elgiasi suaugusieji ar kiti vaikai ir išbando jų taikomus būdus.	Matavimai kasdieninėje aplinkoje Atranda naujus dydžių palyginimo būdus: naudoti smulkesnius daiktus kaip matavimo priemonę. Lygina du tris mažai besiskiriančius išmatuojamus dydžius. Pasako, kuris iš dviejų objektų sunkesnis, aukštesnis. Žinomas figūras pavadina taisyklingai, nepriklausomai nuo jų padėties ar dydžio. Eksperimentai su geometrinėmis figūromis Atrenka figūrai sukompnuoti reikalingas detales ir jas tinkamai sudėlioja. Nukopijuoja, pratęsia, sukuria seką iš dviejų pasikartojančių elementų. Atpažįsta dvimates (skritulį, kvadratą, stačiakampį, trikampį) ir trimates figūras (kubą, rutulį), mokosi apibūdinti ir palyginti jų pagrindinius elementus. Kaip apibūdinti vietą ir padėtį Žaisdamas ir eksperimentuodamas įgyja patirties įvardinti objekto judėjimo kryptį, buvimo vietą. Juda žodžiu nurodyta ar rodyklėmis pažymėta kryptimi. Popieriaus lape atvaizduoja kelių daiktų išdėstymą, vietą, padėtį vienas kito atžvilgiu. Nupiešia paprastą planą, kuriame atvaizduoja 2–3 matomus daiktus.
Skaitmeninių technologijų pasaulis Vertybinė nuostata: nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminiai gebėjimai: geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Skaitmeninis raštingumas Žaidžia įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų (pvz.: robotukais), naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas. Pradedą laikytis paprasčiausių išmaniųjų žaislų, daiktų saugaus naudojimo taisyklių. Veiksmų sekos ir problemų sprendimas Žaisdamas atlieka dviejų nesudėtingų, jam suprantamų veiksmų sekas (pvz.: paimti kamuolį ir paduoti draugui, linguoti ir ploti, dėlioti kaladėles). Stebi savo taikomų veiksmų	Skaitmeninis raštingumas Mokytojo padedamas naudoja skaitmeninį fotoaparata aplinkiniam pasauliui fiksuoti, pradeda naudoti programėles piešimui, garsui įrašyti; naudojasi įvairių išmaniųjų įrenginių valdymo priemonėmis, informacinėmis svetainėmis tyrinėjimams ir kt. ugdomajai veiklai. Veiksmų sekos ir problemų sprendimas Atliepia, komentuoja įvairiomis formomis (vaizdo, garso įrašai, interaktyvios programėlės ir kt.) pateikiamą informaciją. Dėlioja vaizdiniais, simboliais ar objektais pateiktas komandas,

pasekmes ir pasirenka tinkamus veiksmus problemai išspręsti.	sudarydamas rišlią veiksmų seką. Pradedama suprasti kaip valdomi robotai, išbandydamas sudarytą programą atpažįsta klaidas ir koreguoja veiksmų seką, jei nepavyksta-bando iš naujo.
Ugdymo(si) kontekstai: Tyrinėjimo ir gilaus mokymosi. Vaikai įtraukiami į savo išvaizdos, kūno ir aplinkos tyrinėjimus. Skatinami atrasti, išbandyti įvairius pažinimo ir mokymo(si) būdus. Patys spėlioja, ieško atsakymų į kylančius klausimus, tyrinėjimais grindžia savo sprendimus. Paieška vyksta spontaniškai, naudojant sukurtame kontekste esančias tyrinėjimo priemones. Realijų ir virtualių aplinkų. Plėtojamas vaikų skaitmeninis sumanumas, naudojant įvairios skaitmeninės ugdymo priemones. Kuriamos galimybės vaikams realioje aplinkoje pamatyti nematomus reiškinius ir procesus. Universalus dizaino mokymuisi. Sukuriamos patirtinės veiklos, padedančios gilinti supratimą, gauti bei tyrinėti informaciją įvairiais būdais. Žaismės. Kontekstas kuriamas tam tikru būdu išdėstant priemones, provokuojančias ugdytinius žaisti, tyrinėti, eksperimentuoti, atrasti. Kuriamos netikėtumų, nuostabos pojūčių pajautimo situacijos. Sumodeliuojamos aplinkos parenkamos priemonės, kad pažadintų vaikų tyrinėjimus, idėjas, kad vaikams kiltų naujų klausimų, kad tyrinėti būtų smagu. Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos: mokytojas atliepia natūralų vaiko smalsumą, įtraukia į aplinkos tyrinėjimus. Kuria provokacijas ir iššūkius, užduoda atvirus klausimus, kartu mokosi, ieško atsakymų bei įtraukia vaikus į ilgalaikius stebėjimus. Ugdymo(si) būdai: tyrinėjimo laboratorijos, atradimų stotelės, žymėjimas, kūrybiniai, didaktiniai, naratyviai žaidimai, virtualios kelionės. (pvz.: STEAM laboratorijos, pažintinės išvykos į netoliese esančius parkus, pažintinius takus, kūrybinės ateljė).	

6 pav. Ugdymo(si) turinio srities „Kuriu ir išreiškiu“ schema

KŪRYBINGAS, PASITIKINTIS, JAUTRUS SOCIALINEI IR KULTŪRINEI ĮVAIROVEI	
KURIU IR IŠREIŠKIU	
PASIEKIMŲ SRITIES TURINIO ASPEKTAI	
Žaidimo raiška	
Vertybinė nuostata: nusiteikęs kartu su kitais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą.	
Esminiai gebėjimai: individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Žaidimas – kaip savo kūno galimybių tyrinėjimas Spontaniškai judėdamas ir sąveikaudamas su aplinka, ima pažinti savo kūno galimybes. „Atranda“ savo ir kitų kūno dalis jas liesdamas ir pajausdamas prisilietimą. Kartoja labiausiai pasisėkusių ir pritarimo sulaukusius judesius ir garsus, ima jais žaisti, manipuliuoti, turi savo mėgstamų pasikartojančių judesių ir garsų „repertuarą“, siekia socialinio atsako. Žaidimas – kaip aplinkos ir veikimo su aplinkos objektais tyrinėjimas Įvaldęs savo kūno judesius, vis plačiau juda erdvėje ir, žaisdamas su įvairiais objektais bei daiktais, drąsiai tyrinėja juos supančią aplinką. Veikia su daiktais mėgdžiodamas suaugusiųjų veiksmus, nukreiptus į socialinių sąveikų su kitais užmezgimą ir palaikymą. Džiaugiasi veiklos, į kurią yra įsitraukęs, procesu. Žaidimas – kaip savo patirčių ir socialinių santykių tyrinėjimas Pakartoja nepasisėkusį veiksmą, jį keičia, kad pasiektų laukiamą rezultatą. Ieško suaugusiojo ar vyresnio vaiko pagalbos. Nebijo bandyti, pasirenka iš kelių suaugusiojo pasiūlytų sprendimo būdų. Stebi, kaip panašioje situacijoje elgiasi suaugusieji ar kiti vaikai ir išbando jų taikomus būdus. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamo veikėjo veiksmus. Žaidimas – kaip simbolių taisyklių tyrinėjimas, kūrimas ir laikymasis Stebi savo taikomų veiksmų pasekmes ir pasirenka tinkamus veiksmus problemai išspręsti.	Žaidimas – kaip savo kūno galimybių tyrinėjimas Kartu su suaugusiaisiais žaislingai kuria bendravimo „kalbą“ ir išgyvena bendrumo jausmą. Geba laikytis žaidime prisiimto vaidmens, siekia tiksliai atlikti pasirinkto vaidmens funkcijas, turi mėgstamą vaidmenį. Nesunkiai geba laikytis siužetinio vaidmenų žaidimo taisyklių ir vaidmens funkcijų. Žaidime vartoja išplėstinę kalbą, pradeda žaisti vaizduotės žaidimus vien kalbėdamasis. Žaidimas – kaip aplinkos ir veikimo su aplinkos objektais tyrinėjimas Pradeda žaisti mokytojui su juo inicijuojant paprastą žaidimą, palaipsniui į jį įtraukiant daugiau žaidėjų ir pamažu perleidžiant žaidimo iniciatyvą patiems vaikams. Drauge su kitais tikslingai kuria žaidimo erdvę, Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse (kieme, gamtoje), išradingai jas pritaikydamas žaidimui. Žaidimas – kaip savo patirčių ir socialinių santykių tyrinėjimas Įgudęs žaisti režisūrinius žaidimus individualiai ir dviese, pereina prie siužetinių vaidmenų žaidimų. Prisiimdamas vaidmenis, kuria jiems pažįstamas kasdienės situacijas. Drauge su vaikais plėtoja, improvizuoja vis sudėtingesnius siužetinius vaidmenų žaidimus. Kuria išplėtotus naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu. Žaidimas – kaip simbolių taisyklių tyrinėjimas, kūrimas ir laikymasis Žaisdamas su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, sprendžia kylančius nesutarimus. Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose sportiniuose, didaktiniuose žaidimuose. Savarankiškai

	žaisdamas vis naujus žaidimus, sutelkia visus savo gebėjimus, atskleidžia savo pomėgius ir stiprybes.
Muzikos raiška	
Vertybinių nuostata: domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą.	
Esminiai gebėjimai: pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Ankstyvasis muzikinis ugdymas(is) Intuityviai domisi, tyrinėja garsų pasaulį balsu, aplinkoje esančiais daiktais, instrumentais. Dairosi, ieškodamas garso šaltinio, reaguoja į garso aukščio skirtumus, trumpam sutelkia dėmesį į aplinkoje skambančią muziką, mimikas, judesius. Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti su kitais. Muzikos kalbos elementai Čiauška nereguliariais ritmo dariniais, spontaniškai žaidžia balso intonacijomis, sutelkia dėmesį į muzikos ir aplinkos garsus, juos mėgdžioja. Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. Imituoja ritmo ir melodinius darinius, vis tiksliau išlaiko ritminį pulsą. Garsų pasaulio tyrinėjimas ir išbandymas balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais Apžiūrinėja, tyrinėja muzikos instrumentus, aplinkos daiktus, jais išgauna garsus. Dėmesingai klauso trumpų muzikos kūrinų ir reaguoja judesiu, ritmiškai ploja, trepsi, pagroja mušamaisiais instrumentais. Ritmiškai linguoja, ploja, krato barškučius ir skambaliukus. Imituoja kai kuriuos pažįstamus melodinius ir ritminius darinius. Muzikos klausymo kultūra Gestais ir čiauškėjimu reaguoja į lopšines, žaidimus su judesiais, ritminius ir melodinius darinius. Eksperimentuoja balsu: kuria ir rečituoja savitus žodžius; paskatintas kūnu išgauna garsus. Išlaiko dėmesį klausydamasis muzikos kūrinio, atpažįsta kai	Ankstyvasis muzikinis ugdymas(is) Aiškiai skiria kalbėjimą nuo dainavimo, tyrinėja savo balso galimybes, derina jį su kvėpavimu ir judesiais. Džiaugiasi menine veikla, noriai dainuoja, šoka. Vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasakydamas vieną kitą argumentą. Rodo pasitenkinimą bendra veikla ir kūryba, gėrisi savo ir kitų menine veikla. Muzikos kalbos elementai Individualiai ir su kitais dainuoja autorines, liaudies dainas. Dažniausiai intonuoja garso aukštį, pradeda valdyti kvėpavimą. Atsako dainuodamas aidu. Fiksuoja savo kūrybines idėjas grafiniais simboliais ar naudoja skaitmenines programas. Vartoja kai kurias suprantamas muzikines sąvokas, atranda muzikos kūrinų panašumus ir skirtumus. Išklauses muzikos kūrinį įvardina kuo jis įdomus, aptaria, kur ir kada girdi muziką savo aplinkoje. Garsų pasaulio tyrinėjimas ir išbandymas balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais Tyrinėja įvairesnius garso išgavimo būdus pasitelkdamas kūno perkusiją, gamtos medžiagas, muzikos instrumentus ir kitus daiktus. Žaisdamas, skiria, palygina muzikoje naudojamus kontrastus. Judesiu parodo ritmo ir melodijos ypatumus. Instrumentais ar kūno perkusija groja nustatytu pulsu, pakartoja trumpus ritminius bei melodinius darinius. Judesį derina su dainavimu, judesiais atliepia muzikos nuotaiką, tempą ir stilių. Muzikos klausymo kultūra Dėmesingai klausosi platesnio muzikinio repertuaro. Padedamas fiksuoja savo muzikines kūrybines idėjas grafiniais piešiniais. Teikia pirmenybę kai kuriems muzikos kūriniais, mėgaujasi muzikavimu, pradeda laikytis muzikos klausymo, dalyvavimo koncertuose, projektuose

kurias anksčiau girdėtas melodijas ir klausytus kūrinius. Įvardija arba parodo, kad supranta kai kuriuos muzikos kontrastus. Muzikinę raišką naudoja kitoje veikloje. Noriai muzikuoja individualiai ir grupėje.	taisyklių. Dalinasi įspūdžiais, užduoda klausimus, aptaria koncertų atlikėjų ir klausytojų vaidmenis gyvai atliekant muziką. Atpažįsta meno paskirtis ir kontekstus, patirtus meno kūrinius susieja su savo asmenine raiška. Įprastus veikimo būdus papildo naujais netikėtais judesiais, garsais.
Šokio raiška Vertybinė nuostata: domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminiai gebėjimai: pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Šokio kultūra Išgirdęs muziką instinktyviai laisvai juda: siūbuoja, tūpčioja, judesiu išreiškia savo emocijas. Pasirenka patinkančius judėjimo būdus; judesiu pradeda vaizduoti gyvūnus; stebi kitus ir pradeda šokti kartu su jais. Natūraliai ir džiaugsmingai šoka ir individualiai, ir drauge su kitais. Judesio elementai Atliepdamas muzikos ritmą ar tempą, spontaniškai improvizuoja rankų, kojų ir kitų kūno dalių judesiais. Mėgdžioja matytus ir patirtus žaidinimų judesius, atlieka ritmiškus, į šokį panašius judesius, derina dviejų natūralių judesių seką (bėga, sustoja; linguoja, mojuoja). Atlieka paprastus ratelius ir dainuojamuosius žaidimus, bandydamas nustatyta kryptimi koordinuotai judėti su kitais. Vienu metu judina kelias kūno dalis. Improvizuoja judesiais atliepdamas muzikos nuotaiką ir savybes, kuria, kurį laiką prisimena ir kartoja įvairias dviejų trijų judesių kombinacijas. Judesio tyrinėjimas Drąsiai tyrinėja erdvę, juda natūraliai ir spontaniškai, reaguoja į suaugusiojo judesius ir bando juos imituoti. Tyrinėja judėjimo kryptis, atlieka skirtingų judesių stovėdamas vietoje, persikeldamas erdvėje; šoka naudodamas priemones. Tyrinėja ir atranda naujų judesių bei jų derinimo būdų. Judėdamas tyrinėja savo ir kitų vaikų asmenines erdves.	Šokio kultūra Laikosi sutartų šokio kultūros taisyklių. Kalba apie savo ir kitų vaikų pasirodymą. Derina šokio kalbą su kitais raiškos būdais. Atpažįsta ir įvardija pagrindinius judėjimo būdus. Apibūdina savo atlikto šokio tempą, nuotaiką, charakteringus judesius, temą. Aiškina, kodėl kitų sukurti šokiai patiko, kuo jie įdomūs. Judesio elementai Juda rateliu dešinėn ar kairėn, pirmyn, atgal, įsivaizduojama linija. Šoka ritmiškai, reaguoja į muzikos pasikeitimus. Improvizuodamas panaudoja atrastus naujus judėjimo būdus; kuria ir prisimena savo sukurtą trijų keturių natūralių judesių sekos šokį. Kuria šokio kompozicijas iš penkių šešių skambančiai muzikai tinkamų judesių, derindamas judesius stovint vietoje ir keičiant padėtį erdvėje. Šoka sudėtingesnius autorinius ir liaudies šokius bei ratelius. Improvizuodamas ir kurdamas kompozicijas perteikia temą, siužetą ar pasirinktą nuotaiką. Padedamas mokytojo grafiškai fiksuoja savo sukurtą šokio eigą. Judesio tyrinėjimas Tyrinėja šokio tempą, ritmą, judesių derinius, susieja spontaniškus judesius su šokio elementais. Bando išreikšti judėjimui būdingas savybes: tėkmę, erdvę, svorį, laiką. Tyrinėja ir atranda naujus judesių derinius, padedančius išreikšti judėjimui būdingas savybes; generuoja idėjas tolesniam kūrybos etapui, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas.

Dailės raiška Vertybinė nuostata: domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminiai gebėjimai: pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.
Vizualaus pasaulio tyrinėjimas Emocingai reaguoja, ima, apžiūrinėja ir kitaip tyrinėja jam patrauklius kontrastingus, ryškius objektus, skirtingos faktūros paviršius. Vizualinės raiškos priemonių ir kuriamų vaizdų tyrinėjimas Noriai čiumpa įvairias vizualinės raiškos priemones: rašiklius, dažus. Atkreipia dėmesį į pėdsakus, kuriuos palieka spontaniškai veikdamas su priemonėmis ir medžiagomis. Grafinė ir spalvinė raiška Žaidžia grafinės raiškos priemonėmis, išgaudamas skirtingus taškus, brūkšnius, linijas. Žaisdamas su erdvinėmis, grafinėmis priemonėmis tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi skirtingais potyriais. Kuria statinius, keverzones ar „galvakojus“. Erdvinė raiška Grafinius ir erdvinius kūrinius palydi garsais, veiksmis, sava kalba. Pradedą rinktis jam patrauklias raiškos priemones, medžiagas.	Vizualaus pasaulio tyrinėjimas Noriai, drąsiai išbando naujas vizualinės raiškos priemones, medžiagas, jas tyrinėja. Grafiškai pavaizduoja skirtingas linijas dydžius ir formas. Pradedą kurti objektų vaizdus. Vizualinės raiškos priemonių ir kuriamų vaizdų tyrinėjimas Komentuoja grafinius ir erdvinius kūrinius, tai, ką sukūrė, papildo pasakojimu. Turi savo mėgstamas priemones, spalvas. Tyrinėja skirtingų technikų naudojimo kūrybiniam darbui sukurti galimybes. Grafinė ir spalvinė raiška Pradedą planuoti kūrybinį procesą: pasirenka norimas priemones, medžiagas, numato proceso eigą. Piešia, tapo, modeliuoja, lipdo erdvinius kūrinius, jungia skirtingas formas į bendrą objektą. Išbando skaitmenines programėles kaip kūrybos įrankį, Pastebi ir komentuoja kitų kūrybą, vartoja dailės sąvokas. Grožisi savo ir kitų kūrinių. Erdvinė raiška Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis. Kuria darbus, pasižymintįs fantastinėmis detalėmis, grafiniais ženklais. Turi išankstinį kūrybinį sumanymą, nuosekliai bando jį įgyvendinti. Kuria bendrus dailės darbus. Komentuoja savo, kitų vaikų, menininkų darbus vartodamas žinomas dailės sąvokas. Samprotauja apie dailės kūrinių paskirtį.
Teatro raiška Vertybinė nuostata: domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminiai gebėjimai: pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	
Ugdymo(si) gairės	
Iki 3 m.	4-6 m.

Vaidybos tyrinėjimas Žaisdamas reiškia poreikius ir skirtingas nuotaikas, tyrinėja savo kūno ir balso galimybes. Išbando balso, kūno ir mimikos raiškas ir priemones, siekdamas emocinio poveikio aplinkiniams pasirenka pritarimo sulaukusias raiškas. Pastebi ir smalsiai, gyvai reaguoja į aplinkoje esančius pažįstamus ir naujus vizualinius ir garsinius stimulus. Improvizacinė vaidybos raiška Režisūrinių ir vaidmenų žaidimų metu atlikdamas pasirinktą vaidmenį pasitelkia kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas ir priemones. Išgauna, komponuoja patikusius garsus, judesius, veiksmus, objektus, atrasdamas naujus veikimo būdus. Teatro meno kultūra Teikia pirmenybę tam tikrai kūrybinei veiklai, ilgiau įsitraukdamas į tai, ką mėgsta. Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus atrasdamas naujus derinius. Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais.	Vaidybos tyrinėjimas Vaidmenų žaidimų metu tyrinėja pažįstamas socialines situacijas, girdėtų pasakų epizodus, sąmoningai pasirenka patrauklius vaidmenis. Tyrinėja pasirinkto personažo savybes, pasiūlo jų raiškos galimybes. Tyrinėja simbolinio personažo esmines savybes, emocijas ir jausmus, juos perteikia charakteringais kūno judesiais, veido išraiškomis, balso intonacijomis. Improvizacinė vaidybos raiška Režisūriniuose ir siužetiniuose vaidmenų žaidimuose pradeda kurti „dramatiškas situacijas. Kuria lėlių, šokio, dramos, operos „spektaklius“ drąsiai improvizuoja „bendraudamas“ su jų kuriamais veikėjais. Generuoja naujas idėjas, fantazuoja apie tai, ką nori sukurti. Teatro meno kultūra Dalinasi savo teatine patirtimi su kitais, apibūdina įsimintinus spektaklio epizodus. Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai.
Ugdymo(si) kontekstai: Universalus dizaino mokymuisi. Kiekvieną vaiką įsitraukti skatina mokytojo pasiūlytų priemonių ir veikimo būdų sukurtos asmeninio pasirinkimo galimybės. Žaismės. Siekiama paskatinti vaikus žaismingai reikšti savo emocijas patirtis ir išpūdžius kuriant ir įvaldant įvairias žaidimo formas ir būdus. Priimamos „neteisingos“ jų teorijos apie pasaulį, įkvepainčios pratęsti „tiesos“ paieškas. Kūrybinių dialogų. Kuriamas vaizduotė, smalsumą, nuostabą kelianti aplinka, akcentuojanti patį kūrybos procesą. Vaikai išgyvena netikėtumą, kūrybos džiaugsmą ir pasididžiavimą įveikus kūrybinius iššūkius. tuo pačiu metu dalyvaujant tiek vaikų subkultūros, tiek artimiausios ir tolimesnių kultūrų kūrime. Per patirtines kultūrinės veiklas vaikai išbando kūrėjo, atlikėjo, kultūros stebėtojo ir vartotojo vaidmenis. Mokytojo vaidmuo ir ugdymo(si) strategijos: mokytojas palaiko vaikų kūrybinį procesą, sudaro sąlygas vaikui laisvai, spontaniškai veikti. Mokytojo pastebėjimas ir pozityvus reagavimas į vaiko pastangas ir autentišką raišką skatina vaiką tęsti kūrybinį procesą ir siekti įgyvendinti savo idėjas. Gilėjantis supratimas – jautrus, palaikantis, susidomėjimą išreiškiantis mokytojo grįžtamasis ryšys padeda vaikui pajauti, patirti, atliepti, vertinti ir reflektuoti meninę raišką, džiaugtis savo ir kitų kūryba. Padeda vaikams įsitraukti į gilesnius tyrinėjimus, geriau suprantant muzikos, šokio, teatro ir vizualaus meno estetikos ypatumus ir vertingumą. Ugdymo(si) būdai: imitaciniai, naratyviai bei muzikiniai žaidimai, eksperimentavimas su daiktais, komponavimas ir modeliavimas su skirtingomis medžiagomis, menu kalbų supratimas, jų aptarimas ir pasirinkimas. (pvz. plenerai, edukacinės išvykos į Muzikos ir Lėlių teatrą, bendruomenės šventės, respublikiniai ir tarptautiniai festivaliai ir projektai)	

V. VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĘSTINUMAS

Vaikų pasiekimų dokumentavimas ir pažangos stebėsenos sistema. Vaiko ugdymosi pasiekimai – tai žinios ir supratimas, gebėjimai, vertybinės nuostatos, kurie įgyjami vaikui dalyvaujant įvairiose ugdymosi aplinkose. Vertinimas – tai nuolatinis informacijos apie vaiką, jo ugdymo(si) pasiekimus bei daromą pažangą kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas. Vaikų ugdymo pažanga – tai pasiekimų ūgtelėjimas per tam tikrą laiką. Vaikų pasiekimų įrodymų kaupimas dokumentavimas bei stebėseną padeda siekti ugdymo ir ugdymo(si) kokybės, todėl vaikas yra nuolat stebimas ir informacija kaupiama visus metus.

Susitarimai dėl vaikų ugdymosi pasiekimų dokumentavimo ir jų pažangos stebėsenos. Vaikų pažangą ir pasiekimus vertiname remiantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašu“. Vaikų pasiekimų dokumentavimas atliekamas elektroniniame dienyne „Mūsų darželis“ pagal 18 ugdymosi sričių, kurios apima visus svarbiausius vaiko nuo gimimo iki šešerių metų pasiekimus. Atliekamas **diagnostinis vertinimas** – skirtas vaikui pažinti ir tolesniam ugdymuisi numatyti. (Iki spalio 1 d.). **Formuojamasis vertinimas** – kasdienis sąveika paremtas vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimas siekiant suprasti ir nustatyti vaiko ugdymosi poreikius. **Apibendrinamuoju** vertinimu siekiama nustatyti, ką vaikas moka praėjus tam tikram laikui (iki gegužės 25 d.).

Informacija apie vaiko pasiekimus stebima ir fiksuojama nuolat, kasdieninėse buities, žaidimų ir patirtinių veiklų metu. Vaikų pasiekimų įrodymai užfiksuojami savaitės veiklos plano refleksijoje, jų pažangą ir pasiekimus vertina mokytojai, specialistai, tėvai. Vertinimo medžiaga fiksuojama ir kaupiama skaitmeninėje laikmenoje arba vertinimo aplanke. Į aplanką dedami vaiko pažangą įrodantys dokumentai: kūrybiniai darbeliai, žodiniai samprotavimai, mokytojų ar kitų ugdytojų atsiliepimai apie vaiko daromą pažangą. **Vaikai patys mokosi įsivertinti** savo veiklos patirtis ir rezultatus.

Tėvai sistemingai informuojami apie vaiko daromą pažangą ir pasiekimus, jų ugdymosi stiprybes bei mažiau išplėtotus gebėjimus. Numatomi tolesni tobulėjimo žingsniai ir tikslingai susitariama dėl vaiko sėkmingos ūgties. Vaikų ugdymosi pasiekimų dokumentavimo, stebėsenos ir surinktos informacijos naudojimo procesai vykdomi laikantis visų etikos reikalavimų.

Ugdymosi dermė ir tęstinumas. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) tęstinumą užtikrina ikimokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų sričių ir priešmokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų kompetencijų dermė suderintos jas sudarančių pasiekimų grupės, pasiekimų turinys, jų augimo nuoseklumas.